Vlaams Parlement

stuk **2272** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 7 november 2013 (2013-2014)

Voorstel van resolutie

van de heer Bart Caron, mevrouw Elisabeth Meuleman
en de heer Dirk Peeters

betreffende de plannen van de Vlaamse Regering met betrekking tot de hervorming van de strategische adviesraden

verzendcode: BIN

TOELICHTING

Deze toelichting is gebaseerd op de adviezen die recent werden uitgebracht door de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC), de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) en de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST).

In een conceptnota maakt de Vlaamse Regering haar voornemen bekend om het aantal entiteiten binnen de Vlaamse overheid, waaronder de strategische adviesraden, te reduceren.

Een van de onderdelen betreft de inbedding van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

De SARC is van oordeel dat ongeacht welk voorstel tot herstructurering van het strategische advieslandschap moet uitgaan van de principes die in het kaderdecreet Strategische Adviesraden zijn opgenomen. Het gaat om de volgende principes: autonoom kunnen werken; ondersteund worden door een eigen secretariaat; toegang hebben tot relevante informatie en een positie bekleden in de beleidscyclus. Voor het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM) moet bovendien het Cultuurpact gerespecteerd worden.

Vijf jaar ervaring met de SARC heeft duidelijk gemaakt dat de onafhankelijke positie van de raad en de stevige procesmatige en inhoudelijke ondersteuning door een secretariaat niet alleen de discussie tussen de leden verdiept, maar ook de relevantie en bruikbaarheid van de adviezen voor de overheid bevordert.

De argumenten voor de herstructurering (verkokering tegengaan, efficiëntiewinsten boeken, kritiek in verband met overlast bij het middenveld voorkomen en inhoudelijke verbreding van adviezen bewerkstelligen) gaan alvast voor de SARC niet op.

Opgericht in 2008 is de SARC een fusie tussen de Vlaamse Sportraad, de Vlaamse Mediaraad, de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding, de Raad voor de Kunsten en de Raad voor Cultuur. De oprichting maakte juist een einde aan de verkokering door van vijf raden één te maken en ook inhoudelijk een transversale benadering te realiseren.

De ‘nieuwe’ SARC als rechtspersoon maakt optimaal gebruik van schaalvoordelen via de dienstverlening van de Managementondersteunende Diensten CJSM (MOD CJSM): ondersteuning ICT, personeelsbeleid, verzending, juridische dienstverlening, ondersteuning website, boekhoudpakket samen met de Vlaamse Regulator voor de Media. Voor verzekeringen zit de SARC in de pooling die is opgezet door de Vlaamse overheid. Personeelsadministratie verloopt via het Vlaams intermodulair personeelssysteem (Vlimpers). Het zal veel werk vragen om de al geleverde inspanningen inzake schaalvergroting weer ongedaan te maken.

In de SARC is het middenveld vertegenwoordigd via representatieve belangenbehartigers actief in het beleidsdomein CJSM. De SARC ontvangt geen signaal uit het middenveld over een te grote belasting. Het ongenoegen dat zou leven bij het middenveld en de sociale partners over het aantal advies- en overlegorganen, geldt alvast niet voor de SARC.

Wat het inhoudelijk verbreden van de adviezen betreft, vindt de SARC het bijzonder jammer dat de advisering over culturele materies (in casu Cultuur, Jeugd, Sport en Media) zou worden ‘ingebed’ in de SERV. Niet alleen omdat de advisering over culturele materies in Vlaanderen een lange traditie heeft, maar vooral vanwege het risico op verschraling. In een breed en open Vlaanderen zijn er tal van verbindingen tussen CJSM en andere

bevoegdheidsdomeinen, zoals Economie, Welzijn, Gezondheid, Toerisme, Ruimtelijke Ordening, Onroerend Erfgoed, Onderwijs, Internationaal Beleid, Bestuurszaken, Milieu en Financiën enzovoort. De SARC is ook altijd actief op zoek gegaan naar dwarsverbindingen maar dan wel vanuit de eigenheid en specificiteit van Cultuur, Jeugd, Sport of Media.

Het vrijwaren van die eigenheid maakt dat Cultuur, Jeugd, Sport en Media het Vlaamse beleid kunnen bevruchten en versterken.

De praktijk toont aan dat de verkokering in CJSM al is weggewerkt, dat er gebruik wordt gemaakt van schaalvoordelen, dat er oog is voor dwarsverbindingen en dat het middenveld de SARC juist ervaart als een direct en efficiënt forum in plaats van een overlast.

De SARC realiseert reeds al de principes uit het kaderdecreet en ziet daarom geen heil in dit voorstel.

De Algemene Raad van de SARC vraagt de Vlaamse Regering om met zijn argumenten rekening te houden en de SARC, net als de Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij, als aparte adviesraad te behouden.

Minister Geert Bourgeois bracht de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken op de hoogte van de conceptnota per brief van 24 september 2013. In die brief wees de minister op de mogelijkheid om bekommernissen of ideeën aan de SERV te bezorgen.

In de conceptnota zijn er, wat de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) en VLABEST betreft, drie mogelijke opties naar voren geschoven:
1. ofwel worden beide strategische adviesraden afgeschaft. De personeelsleden van beide strategische adviesraden worden in dat geval met behoud van rechten overgeheveld naar hetzij een andere strategische adviesraad, hetzij een andere entiteit van het eigen beleidsdomein;
2. ofwel worden beide strategische adviesraden afgeschaft, maar wordt het mogelijk gemaakt dat het middenveld betrokken wordt via een raadgevend comité. In die optie wordt bij het Agentschap voor Binnenlands Bestuur (ABB) een raadgevend comité opgericht ter vervanging van VLABEST, waarin de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) vertegenwoordigd zijn. Tevens wordt het mogelijk gemaakt dat ook departementen een raadgevend comité kunnen oprichten zodat bij het Departement internationaal Vlaanderen (DiV) een raadgevend comité wordt opgericht dat de SARiV kan vervangen;
3. ofwel wordt er een metaraad voor interbestuurlijk beleid opgericht die bevoegd is voor de materies van de horizontale beleidsdomeinen en die VLABEST en SARiV zal vervangen.

De motivering voor de in de Vlaamse Regering voorgestelde verandering en – belangrijk – de meerwaarde die de verandering moet teweegbrengen, is, minstens wat VLABEST betreft, onduidelijk. Door het kiezen van de juiste thema's is VLABEST in de voorbije jaren op een constructieve en inhoudelijk onderbouwde manier aanwezig geweest in het debat over het Vlaamse bestuurlijke beleid en heeft zo regelmatig bijgedragen tot de beleidsagenda. Vanwege de opeenvolgende ministers en van de andere stakeholders zoals het Vlaams Parlement, waarvoor de bijdragen van VLABEST dienstig zijn, werd ter zake geen kritiek ontvangen. De meerwaarde was wel degelijk aanwezig, terwijl VLABEST van alle strategische adviesraden tegelijkertijd de adviesraad was die de minste middelen opslorpte.

Toch wil VLABEST zich constructief opstellen en enkele mogelijke handvaten aanreiken. In de eerste plaats en als meest fundamentele punt is VLABEST van mening dat er absoluut behoefte is aan een specifiek en onafhankelijk forum voor strategisch bestuurlijk advies, samengesteld uit onafhankelijke (academische) experten en ervaringsdeskundigen van alle bestuursniveaus. Anders dreigt opnieuw de versplintering van de interbestuurlijke relaties.

Kernopdrachten zijn het toezien op een coherente interbestuurlijke visie over de beleidsdomeinen heen en het op zich nemen van thema's als bestuurlijke organisatie, decentralisatie en schaal en financiering van lokale en provinciale besturen. VLABEST neemt nu die taak op zich en wil dat in de toekomst blijven doen. Die optie is in de conceptnota echter niet behouden. Van de opties die wel opgenomen zijn, is de vorming van een metaraad het enige valabele alternatief dat aan de verwachtingen voldoet.

Het is noodzakelijk de beleidscultuur te wijzigen. Daarbij is het evident dat een strategische adviesraad vanaf het begin van het beleidsproces wordt betrokken bij beleidsinitiatieven die een strategische impact hebben binnen hun werkgebied (met het protocol als belangrijk instrument voor een betere dialoog en informatie-uitwisseling).

VLABEST geeft aan dat strategische adviesraden een belangrijke meerwaarde hebben. Ze bundelen de nodige deskundigheid en het maatschappelijk middenveld. Ze werken op basis van formele en gestructureerde adviesprocedures. Die procedures garanderen dat op een transparante, onafhankelijke en efficiënte manier belanghebbenden en experten worden geraadpleegd. De strategische adviesraden functioneren op basis van deskundigheid van onafhankelijke experten, van het middenveld en van het secretariaat. De strategische adviesraden zijn ook fora waar individuele belangen kunnen worden overstegen door het gezamenlijk formuleren van standpunten over het Vlaamse beleid. Dat alles vindt zijn weerslag in een gemotiveerd en onderbouwd advies dat een publiek karakter heeft en daardoor een specifieke plaats inneemt in het publieke en politieke debat.

Door de openbaarheid van het participatieproces ontstaat er transparantie in de besluitvorming en openheid in het democratische besluitvormingsproces, waardoor het vertrouwen in de overheid kan toenemen. De strategische adviesraden kunnen dus ingezet worden als belangrijke partner van de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement voor kwaliteitsvolle regelgeving en de ontwikkeling van een draagvlak voor het beleid. Dat zijn cruciale hefbomen bij de ontwikkeling van een slagkrachtige overheid.

Tot slot ontwikkelen veel strategische adviesraden ook internationale expertise, vaak via netwerken met zusterraden. Zo heeft de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken een heel nauwe band met de Nederlandse Raad voor het openbaar bestuur (Rob), waarmee samen de internationale context wordt gevolgd.

Lokale en provinciale besturen zijn niet zomaar belanghebbenden bij het Vlaamse beleid. Het zijn democratisch gelegitimeerde besturen met een grote mate van autonomie. Het zijn beleidspartners, gelijkwaardig aan de Vlaamse overheid, die binnen een Europese, federale en Vlaamse context mee zorgen voor de opbouw van een beleidsagenda met het oog op de samenleving en voor de realisatie van die agenda, onder meer via een breed gamma van dienstverlening. Lokale besturen zijn bovendien cruciale ankerpunten in onze democratie, waarvan iedereen, vooral in de laatste jaren, overtuigd is dat daar in het bijzonder de strijd wordt geleverd voor het versterken van de legitimiteit van de overheid, van het vertrouwen dat de burger in politiek heeft en van de slagkracht van de overheid in het algemeen. Indien lokale en provinciale besturen dus niet zomaar actoren zijn naast andere 'stakeholders', dan wil dat zeggen dat het advies over de Vlaamse interbestuurlijke relaties niet zomaar kan worden gelijkgeschakeld met andere inspraak- en adviesinstrumenten.

VLABEST is daarom van oordeel dat er absoluut behoefte is aan een specifiek en onafhankelijk forum voor (inter)bestuurlijk advies, met experten en met vertegenwoordigers van de besturen.

Anders bestaat het gevaar dat het bewaken van de goede interbestuurlijke relaties opnieuw wordt versplinterd binnen de vele Vlaamse beleidsvelden of in ad-hocoverleg achter de schermen.

Om die redenen is VLABEST van oordeel dat een verenging van het interbestuurlijke advies tot een raadgevend comité bij het Agentschap voor Binnenlands Bestuur (de tweede optie) geen valabel alternatief is omdat zoiets tegen de hierboven geschetste bestuurlijke trend ingaat.

Bovendien richt een raadgevend comité zich eerder op uitvoeringsgerichte activiteiten van het agentschap en de leidend ambtenaar.

Van de opties die zijn opgenomen in de conceptnota, is de omvorming tot een meta-adviesraad voor de advisering over het interbestuurlijke beleid voor de dertien Vlaamse beleidsdomeinen de meest aanvaardbare optie. Op die manier kan worden ingespeeld op de trend van decentralisatie en kan er echt werk worden gemaakt van een coherente interbestuurlijke visie.

VLABEST vraagt ten slotte dat, indien beslist wordt om door te gaan met de hervorming van het strategische adviesstelsel, ook van de gelegenheid gebruikgemaakt wordt om een diepgaander debat aan te gaan omtrent de rol en de werking van de strategische adviesraden en om enkele constructiefouten uit het huidige systeem te halen. VLABEST geeft hierbij enkele voorzetten:

– goede participatie is niet louter een instrumentele discussie (wat, waar en wanneer), maar ook een kwestie van een open bestuurscultuur (willen);
– strategische adviesraden zijn mee opgericht om het vroegere, sterk versnipperde advieslandschap te stroomlijnen. Toch wordt vastgesteld dat er vaak nieuwe (ad-hoc)adviesen overlegorganen worden opgericht, waarvan de noodzaak of meerwaarde niet altijd duidelijk is. Het duidelijker afbakenen van de rolverdeling zou de plaats van strategische advisering kunnen uitzuiveren en beter verankeren. Dat zou het ook mogelijk moeten maken om de adviezen te focussen op de meer strategische middellangetermijnopties en langetermijnopties (dus vroeger in het beleidsproces), terwijl overleg dichter op de actuele politieke agenda kan zitten. Dat betekent niet dat strategisch advies kan zonder inbreng van het werkveld. Integendeel, die inbreng is een noodzakelijke voorwaarde om de adviezen gedragen en realistisch te houden. In die zin is het mogelijk dat deskundige leden binding hebben met vertegenwoordigende organisaties zoals VVP en VVSG en dat zij toch andere standpunten innemen dan hun vertegenwoordigende organisatie omdat zij niet als vertegenwoordigers van die organisaties werden benoemd (en omdat ze hun belangenbehartigende rol kunnen spelen in het consultatieproces).

Concreet pleit VLABEST voor een duidelijke visie van de Vlaamse Regering op consultatie en overleg en de meerwaarde van de strategische adviesraden in deze context. De start van de nieuwe Vlaamse legislatuur is een ideaal moment om werk te maken van een echt transparante overheid. Dat betekent voor VLABEST ook dat bij de totstandkoming van het beleid op een relevant moment voldoende tijd moet worden gegeven aan alle geïnteresseerde belanghebbenden om te reageren op beleidsvoorstellen (in de vorm van conceptnota's, groenboeken, witboeken, ontwerpregelgeving enzovoort). Vervolgens heeft de Vlaamse overheid de plicht om die reacties te bundelen en aan te geven waar er wel en waarom er niet werd ingegaan op de standpunten (primaat van de politiek). Dat moet zijn weerslag vinden in een consultatienota, die een vast onderdeel moet worden in het beleidsdossier en die ook aan het Vlaams Parlement moet worden voorgelegd. Pas als aan

die voorwaarden voldaan is, kunnen strategische adviesraden zich ten volle focussen op hun kerntaak, namelijk het volgen en interpreteren van maatschappelijke ontwikkelingen, het adviseren over de hoofdlijnen van het beleid op langere termijn en het helpen ontwikkelen van een beleidsvisie. In dat geval vervalt ook de noodzaak van adviesvraagplicht, aangezien de adviesraad net als andere stakeholders, indien gewenst, altijd zal kunnen interveniëren tijdens de consultatiefase van het beleidsproces. En uiteraard blijft een individuele minister, de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement de mogelijkheid hebben om gerichte adviesvragen te stellen (maar dan niet omdat ze 'moeten', maar omdat ze de inbreng van een adviesraad waarderen).

In dezelfde week dat de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen het schrijven van minister Bourgeois over de beperking van het aantal strategische adviesraden en zijn mogelijke afschaffing ontving, verzocht de minister-president de raad een reactie uit te brengen over het groenboek Zesde Staatshervorming. De laatste alinea in de begeleidende nota van de administratieve taskforce Zesde Staatshervorming luidt: "Deze overdracht van nieuwe wetgevende bevoegdheden zal verder leiden tot een toename van het aantal (gemengde) internationale verdragen dat voor instemming aan het Vlaams Parlement moet worden voorgelegd en een nood aan de opvolging door de Vlaamse overheid van een groter aantal internationale initiatieven en internationale organisaties die beleid ontwikkelen in de overgehevelde beleidsdomeinen.".

Op een moment dat er nog meer behoefte is aan strategische reflectie over internationaal beleid, is het niet opportuun om precies de enige strategische adviesraad af te schaffen die een mondiaal en Europees perspectief hanteert.

Momenteel liggen bij de Vlaamse Regering drie opties voor met betrekking tot de SARiV, net zoals bij VLABEST.

De SARiV is van oordeel dat de twee belangrijkste argumenten die in de conceptnota worden aangehaald voor de beperking van het aantal strategische adviesraden en de mogelijke afschaffing van de SARiV, niet of slechts in zeer beperkte mate van tel zijn voor de SARiV.

Een beperking van het personeelseffectief voor de adviesverlening voor het internationale beleid is, gelet op de beperkte huidige personeelsformatie, niet werkbaar. Globaal genomen is alleszins de mogelijke totale budgettaire besparing in vergelijking met de totale Vlaamse begroting zeer beperkt.

De SARiV heeft in het verleden altijd actief samengewerkt met andere adviesraden en precies inspanningen gedaan om verkokering te vermijden. De minister-president heeft dat erkend en heeft in zijn brief van 9 november 2010 de SARiV met een coördinerende taak belast voor alle adviezen over internationale overeenkomsten en verdragen.

De SARiV is ervan overtuigd dat adviezen die bouwen op een breder draagvlak, te verkiezen zijn. De SARiV heeft daaraan actief invulling gegeven. Een op de vijf adviezen werd in het verleden al uitgebracht in samenwerking met andere adviesraden, waardoor de verschillende invalshoeken van de sociaal-maatschappelijke vertegenwoordigers en de experten die in de adviesraden zetelen, werden samengebracht in één advies.

De SARiV pleit er in elk geval voor om de hervorming van het strategische advieslandschap zorgvuldig en niet overhaast vorm te geven. Hij wijst daarbij op de impact van de zesde staatshervorming en de gevolgen daarvan voor de opdeling in beleidsdomeinen en de mogelijke hertekening van de (takenpakketten van de) departementen. Hij vraagt daarbij om de strategische adviesraden (SAR's) zoveel mogelijk op te delen volgens homogene bevoegdheidspakketten die gelijklopen met de beleidsdomeinen en de opdrachten van de betrokken departementen om de efficiëntie van het adviesproces te verhogen. Om dubbel

werk te vermijden, is het aan te bevelen om de domeinen waarover de verschillende SAR's moeten adviseren, beter af te lijnen, zodat zoveel mogelijk wordt vermeden dat adviesvragen aan verscheidene SAR's moeten worden voorgelegd.

De SARiV zou een afschaffing ten zeerste betreuren. Die optie werd bovendien naar voren gebracht zonder motivatie of evaluatie van de werkzaamheden van de SARiV. De SARiV is de enige Vlaamse adviesraad met een naar buiten gerichte 'outward looking'-opdracht. In de snel veranderende globale wereld is daaraan een grote behoefte en Vlaanderen, met zijn open economie, moet daarvoor nog meer gevoeligheid aan de dag leggen dan in het verleden. De nakende overdrachten in het kader van de zesde staatshervorming versterken die opdracht omdat – zoals de nota van de administratieve taskforce Zesde Staatshervorming terecht aangeeft –: "Die bevoegdheden in principe worden overgeheveld met inbegrip van de externe dimensie ervan. Veel van deze overdrachten worden tegelijk begrensd door internationaal en Europees beleid en regelgeving, en impliceren derhalve ook internationale verplichtingen.". De afschaffing van de SARiV zou daarenboven de expertise die intussen is opgebouwd evenals het netwerk van actoren die betrokken zijn bij de adviesverlening, tenietdoen.

Ter vervanging van de afgeschafte SARiV zou volgens optie twee een raadgevend comité worden opgericht bij het Departement internationaal Vlaanderen. Momenteel voorziet het bestuurlijk kader van Beter Bestuurlijk Beleid enkel in de mogelijkheid van raadgevende comités voor agentschappen. Dat regelgevende kader zou in dat scenario moeten worden aangepast om het mogelijk te maken dat ook bij het departement een raadgevend comité wordt aangesteld. De SARiV vindt dat de taakomschrijving en de samenstelling van een raadgevend comité voldoende garanties moeten bieden om een onafhankelijke adviesverlening mogelijk te maken. De huidige regelgeving lijkt dat tegen te spreken. Een dergelijk raadgevend comité zou een grote stap terug vormen ten aanzien van de bestaande adviespraktijk.

De oprichting van een metaraad voor alle materies van de horizontale beleidsdomeinen was een van de opties die de SARiV zelf suggereerde aan Vlaams minister Geert Bourgeois en minister-president Kris Peeters toen de SARiV kennisnam van de hervorming van het advieslandschap. Een dergelijke raad, die een samengaan van VLABEST en de SARiV zou inhouden en tegelijkertijd het hiaat zou opvullen voor de andere horizontale beleidsmateries, is eveneens een mogelijk alternatief indien de adviespraktijk van VLABEST en de SARiV niet in zijn huidige vorm wordt gehandhaafd.

De SARiV vraagt dat de Vlaamse Regering niet alleen zou focussen op het institutionele kader van de adviesraden. Hij bepleit een aanpassing van de adviespraktijk zelf. Die spoort met die van VLABEST (zie supra).

Bart CARON

Elisabeth MEULEMAN

Dirk PEETERS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:
  1° de meerwaarde voor het beleid van strategische advisering door experten en vertegenwoordigers uit het maatschappelijk middenveld, waarbij een goed samenspel leidt tot een hogere kwaliteit van de beleidsvoorbereiding;
  2° het feit dat een inbedding van strategische adviesraden in de SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen), zoals de adviesraden in sectoren als Cultuur of Welzijn, geen meerwaarde biedt, omdat in dergelijke beleidsvelden de sociale partners niet nauw betrokken zijn bij het beleid en derhalve niet de geschikte raadgevers en/of gesprekspartners zijn;
  3° de bedoeling van de Vlaamse Regering adviesraden af te schaffen, zoals de SARiV (Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen) of VLABEST (Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken), of ze te herleiden tot een raadgevend comité waardoor het belang van de advisering ernstig in het gedrang komt;
  4° het feit dat een autonome en deskundige adviesraad wel eens kritische adviezen aflevert;
  5° de vaststelling dat een onafhankelijke positie van de raad en de stevige procesmatige en inhoudelijke ondersteuning door een secretariaat niet alleen de discussie tussen de leden verdiept, maar ook de relevantie en bruikbaarheid van de adviezen voor de overheid bevordert;
  6° de ambitie van de Vlaamse Regering om te komen tot een (meer) efficiënte en slanke overheid maar met de relativering dat kwalitatieve advisering ook wat mag kosten aan de overheid;
  7° de noodzaak om te komen tot schaalvoordelen, minder verkokering en adviezen die inhoudelijk breder gaan;
  8° het risico dat de aangekondigde hervorming leidt tot een vermindering van de noodzakelijke autonomie van strategische adviesraden, tot een afbouw van personele ondersteuning en derhalve tot kwalitatief minder goede adviezen;

– vraagt de Vlaamse Regering:
  1° vooraleer definitieve beslissingen te nemen over grondige hervormingen van de strategische adviesraden, eerst een grondige evaluatie te maken van hun werking, effectiviteit en efficiëntie;
  2° bij het onderzoek naar efficiëntiewinsten na te gaan op welke wijze de bestaande adviesraden vandaag reeds efficiëntiewinsten boeken of hebben geboekt, en die te vergelijken met potentiële alternatieven qua administratieve inbedding;
  3° formeel advies te vragen aan alle huidige strategische adviesorganen over de hervormingsplannen, en niet enkel aan de SERV;
  4° bij een eventuele hervorming altijd de volgende uitgangspunten in acht te nemen: autonoom kunnen werken; ondersteund worden door een eigen secretariaat; toegang hebben tot relevante informatie en een positie bekleden in de beleidscyclus;
  5° de effectiviteit van strategische advisering te verhogen door het moment in het besluitvormingsproces waarop advies wordt gevraagd, te vervroegen, namelijk naar een moment aan het begin van het proces en niet na de principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering.

Bart CARON

Elisabeth MEULEMAN

Dirk PEETERS